

III. TANULMÁNY

A BIBLIA, MINT EGY ISTENI KINYILATKOZTATÁS AZ ÉRTELEM FÉNYÉBEN TEKINTVE

A BIBLIA ÁLLÍTÁSAI ÉS A HITELESSÉGÉNEK FELÜLETI BIZONYÍTÉKAI – RÉGISÉGE ÉS MEGÓVÁSA – ERKÖLCSI HATÁSA – ÍRÓINAK INDÍTÉKAI – AZ ÍRÁSOK ÁLTALÁNOS JELLEGE – MÓZES KÖNYVEI – MÓZES TÖRVÉNYE – A MÓZES ÁLTAL SZERVEZETT KORMÁNYZÁSNAK KÜLÖNLEGESSÉGEI – NEM EGY KLERIKÁLIS RENDSZER VOLT – RENDELKEZÉSEK A CIVIL KORMÁNYZÓK SZÁMÁRA – GAZDAGOK ÉS SZEGÉNYEK A TÖRVÉNY ELŐTT EGYENLŐ ALAPON – A NÉP JOGAIBA VALÓ BEAVATKOZÁS ELLENI VÉDELEM – A PAPSÁG NEM VOLT EGY KIVÁLTSÁGOT ÉLVEZŐ OSZTÁLY; HOGYAN VOLT ELTARTVA, STB. – AZ IDEGENEK, ÖZVEGYEK, ÁRVÁK ÉS A SZOLGÁK ELNYOMÁSA ELLENI VÉDELEM – A BIBLIA PRÓFÉTÁI – LÉTEZI-E EGY KÖZÖS, ÖSSZEKÖTŐ FONAL A TÖRVÉNY, A PRÓFÉTÁK ÉS AZ ÚJSZÖVETSÉG ÍRÓI KÖZÖTT? – A CSODÁK NEM VOLTAK ÉSSZERŰTLENEK – ÉSSZERŰ KÖVETKEZTETÉS

A Biblia a civilizáció és a szabadság fáklója. A legnagyobb államférfiak elismerték a társadalomra gyakorolt jótékony hatását, még ha ők többnyire a különböző, ellentmondásos hitvallások szemüvegén át tekintettek is rá, amelyek, míg fenntartják a Bibliát, súlyosan félremagyarázzák tanításait. A nagy, öreg könyvet a barátai, bár nem szándékosan, de szánalmasan félremagyarázzák, sokan közülük életüket is adnák érte, és mégis ellenségeinél több, végzetes kárt okoznak neki, azt állítva, hogy fenntartja az atyai hagyományaik által kapott, régóta nagyrabecsült, téves nézeteiket annak igazságáról. Bár csak felébrednének, újravizsgálva az általuk hirdetetteket, és zavarba hozva ellenségeit, lefegyvereznék őket!

Mivel a természet világossága rávezet arra, hogy Istentől egy teljesebb kinyilatkoztatást várjunk, mint amit maga a természet biztosít, az értelmes és gondolkodó elme fel lesz készülve arra,

hogy megvizsgáljon bármit, ami isteni kinyilatkoztatásnak állítja önmagát, és amely egy ilyen állítás hitelességére külsőleg egy ésszerű bizonyítékkal szolgál. A Biblia állítja *magáról*, hogy Istentől egy ilyen kinyilatkoztatás, és külsőleg elegendő bizonyítékot ad arra, hogy állításának helyessége valószínű legyen, és ésszerű reményt nyújt arra, hogy egy közelebbi vizsgálat felszínre hoz teljesebb, megerősítő bizonyítékokat arra vonatkozóan, hogy valóban Istennek Igéje.

A Biblia a legrégebbi, létező könyv; túlélte harminc évszázadot. Az emberek minden eszközt megragadva el akarták tüntetni a föld felszínéről: elrejtették, elégették, halált érdemlő bűnnek tartották, ha valaki rendelkezett vele; legelkeseredettebben és legkönyörtelenebbül üldözték azokat, akik hittek benne; de a könyv még él. Manapság, amikor már sok ellensége a halálban alszik, és több száz, lejáratására és hatásának megghiúsítására írott könyv feledésbe merült, a Biblia megtalálta útját a föld minden nemzetéhez és nyelvéhez, több mint kétszáz különböző fordítása látott napvilágot. A tény, hogy ez a könyv túlélte oly sok évszázadot, a száműzésére és megsemmisítésére tett páratlan erőfeszítések ellenére, egy erős, legalábbis másodlagos bizonyítéka annak, hogy az a hatalmas Lény, akit Szerzőjének tart, egyben az ő Megőrzője is.

Az is valóság, hogy a Biblia erkölcsi hatása változatlanul jó. Mindazok, akik figyelmesen tanulmányozzák oldalait, egyre tisztább életre emelkednek. Vallásról és különböző, más tudományról szóló írások is tettek jót, bizonyos mértékben nemesítették és megáldották az emberiséget, de minden más könyvnek egybevetve nem sikerült azt az örömet, békét és áldást hoznia a nyögő teremtség számára, mint amit a Biblia hozott úgy szegénynek, mint gazdagnak, úgy tanultnak, mint tanulatlanoknak egyaránt. A Biblia nem egy olyan könyv, amelyet pusztán csak olvasni kell, hanem olyan, amit gondosan és gondolkodva tanulmányozni kell, mert Istennek gondolatai magasabbak, mint a mi gondolataink és útjai magasabbak, mint

a mi útjaink. És ha meg akarjuk érteni a végtelen Isten tervét és gondolatait, meg kell feszítenünk minden erőnket ebben a fontos munkában. Az igazság legértékesebb kincsei nem mindig a felszínen találhatók.

Ez a könyv egyik végétől a másikig folyamatosan egy kiemelkedő személyiségre mutat, és hivatkozik, a Názáreti Jézusra, Akiről azt állítja, hogy Istennek Fia. Elejétől a végéig az Ő nevét, tisztességét és munkáját emeli ki. Egy Biblián kívüli, különböző módon, teljesen igazolt történelmi tény, az hogy élt egy Názáreti Jézusnak nevezett ember hozzávetőleg abban az időben, amire a Biblia írói is utalnak, és hogy valamennyire ismert volt. Egy további, történelem által elismert tény, az Újszövetség írói által szolgáltatott bizonyítékon kívül, hogy ezt a bizonyos Jézust keresztre feszítették, mert támadóan lépett fel a zsidókkal és papjaikkal szemben. Az Újszövetség írói (Pált és Lukácsot kivéve) személyes ismerősei, és tanítványai voltak a Názáreti Jézusnak, Akinek tanításait írásaikban bemutatták.

Bármely könyvnek létezése egy indítékot feltételez az író részéről. Emiatt azt kérdezzük, hogy milyen indítékok ihlették ezeket az embereket arra, hogy kiálljanak emellett a személy mellett? Őt a zsidók halálra ítélték, és keresztre feszítették, mint egy gonosztevőt, közülük a legvallásosabbak jóváhagyták, és követelték a halálát, mint olyannak, aki nem méltó az életre. Az Ő ügyét felkarolva, és tanításait hirdelve ezek az emberek megvetésben, nélkülözésben, és keserű üldöztetésben részesültek, még életüket is kockára tették és bizonyos esetekben éppen vértanúságot is szenvedtek. Elfogadva, hogy Jézus életében úgy éltével, mint tanításaival egy kiemelkedő személyiség volt, milyen indíttatása lehetett akárkinek arra, hogy támogassa az Ő ügyét miután meghalt – főleg ha az Ő halála olyan gyalázatos volt? Ha meg azt feltételeznénk, hogy ezek az írók találták ki történeteiket, és hogy Jézus képzeletbeli, vagy eszményi hősük volt, milyen képtelenség lenne azt feltételezni, hogy azok a józan emberek, miután azt állítják, hogy Ő Isten Fia

volt, és hogy természetfeletti módon fogantatott, természetfeletti erővel rendelkezett, melyekkel leprásokat gyógyított, vakonszületettnek látást adott, süketet hallóvá tett, és még halottakat is feltámasztott – mily teljes képtelenség feltételezni, hogy azzal az állítással végezzék egy ilyen személyiség történetét, hogy az ellenségeinek egy kis csoportja úgy végezte ki Őt, mint egy gonosztevőt, míg minden barátja, és tanítványa, közöttük maguk az írók is, elhagyták Őt, és a legnehezebb percekben elfutottak?

Az a tény, hogy a világi történelem nem ért egyet bizonyos vonatkozásokban ezekkel az írókkal, nem kell arra vezessen bennünket, hogy az ő feljegyzéseiket valótlanoknak tartsuk. Akik ilyen következtetésre jutnak, meg kell jelöljenek valami indítékot, amivel az írók hamis dolgokat állítanak, és be kell bizonyítsák azokat. Milyen indítékok sarkalhatták őket? Remélhettek volna-e ésszerűen gazdagságot, jó hírnevet, hatalmat, vagy bármely földi előnyt ez által? Jézus barátainak szegénysége és az, hogy hősök nem volt népszerű a Júdea, vallási vezetői között, ellentmond egy ilyen feltételezésnek; míg az a tény, hogy Ő gonosztevőként, rendbontóként halt meg, és hogy nem volt *elismert*, nem nyújtott semmi reményt egy irigylésre méltó dicsőségre, vagy földi előnyökre azok számára, akik megpróbálják helyreállítani tanításait. Ellenkezőleg, ha egy ilyen céljuk lett volna azoknak, akik Jézust prédikálták, vajon nem mondtak volna le erről mihelyt rájöttek, hogy kegyvesztettséget, üldöztetést, fogságot, verést, és éppen halált is hoz *reájuk*? Az értelem világosan tanítja, hogy olyan emberek, akik feláldozták otthonukat, hírnevüket, becsületüket, és életüket, akik nem a jelen örömeinek éltek, hanem akiknek fő céljuk az volt, hogy felemeljék embertársaikat, és akik *azokba* a legmagasabb fokú erkölcsi elveket oltották, nem csak hogy egy indítékkal rendelkeztek, hanem indítékuk tiszta és céljuk lenyűgözően magasztos kellett legyen. Továbbá az értelem azt mondja, hogy az ilyen emberek tanúságtétele,

akiket csak tiszta és jó indítékok mozgatnak, tízszerre figyelemre méltóbb, mint az átlag íróké. Ezek az emberek nem voltak fanatikusak, hanem egészséges, és józan elmével bírtak, minden esetben megokolták hitüket és reményüket, és hűséggel kitartottak ésszerű meggyőződéseik mellett.

Amit itt kiemeltünk, az érvényes az Ószövetség különböző íróira is. Általában ők az Úr iránti hűségükben kiváló emberek voltak; és ez a történet részrehajlás nélkül feljegyzí és rosszalja gyarlóságaikat és hibáikat éppen úgy, mint ahogy dicséri erényeiket és hűségüket. E dolgon el kellene tűnődjének azok, akik azt gyanítják, hogy a Biblia egy kiagyalt történet, melynek az a rendeltetése, hogy az emberek félelmükben tiszteljenek egy vallási rendszert. A Bibliában van egy olyan őszinteség, mely igazságként pecsételi meg *a benne leírtakat*. A tisztességtelenek, akik arra törekednek, hogy egy embert nagynak tüntessenek fel, és főleg, ha némely írásait Istentől ihletettként óhajtják bemutatni, kétségtelenül annak jellemét feddhetetlennek és legnemesebbnek írnák le. Az a tény, hogy a Bibliában nem követtek ilyen eljárást, egy **elfogadható** bizonyíték arra, hogy nem fondorlatosan koholták meg tévesztés céljából.

Tehát, lévén, hogy Isten akaratáról és tervéről okunk van egy kinyilatkoztatást **várni**, és úgy találván, hogy a Bibliát, mely egy ilyen kinyilatkoztatásnak állítja magát, olyan emberek írták, akikről láttuk, hogy indítékaikat nincs okunk kétségbe vonni, hanem ellenkezőleg, okunk van elfogadni, vizsgáljuk meg az ihletettnek állított írásokat, hogy meglássuk, megfelelnek-e annak a jellemvonásnak, amit mi **ésszerűen** Istennek tulajdonítunk, és rendelkeznek-e hitelességüket illetően belső bizonyítékokkal.

Az Újszövetség első öt könyve, és néhány az Ószövetségből elbeszélő jellegű, vagyis olyan tényeket írnak le, melyeket az írók ismertek, és amelyekért jellemükkel kezkeskednek. Mindenki számára világos, hogy nem szükséges egy különleges kinyilatkoztatás ahhoz, hogy egyszerűen elmondjanak olyan

ügyekre vonatkozó igazságokat, melyeket közvetlenül és teljes mértékben ismernek. Mégis, mivel Isten egy kinyilatkoztatást kívánt adni az embernek, az a tény, hogy e futó események történeteinek kapcsolatban vannak a kinyilatkoztatással, elegendő annak az ésszerű következtetésnek levonására, hogy Isten felügyeli, és úgy rendezi, hogy az az őszinte író, akit Ő e munkára kiválaszt, kapcsolatba kerüljön a szükséges tényekkel. A Biblia e történeti részeinek hitelessége majdnem teljesen az íróinak jellemén és indítékain nyugszik. Jó emberek nem fognak hamisságokat hirdetni. Egy tiszta forrás nem ad keserű vizet. Ezeknek az írásoknak egyesült bizonyossága eloszlat minden, arra vonatkozó gyanút, hogy írói jó *cél* érdekében rosszat akartak volna mondani, vagy tenni.

A Biblia bizonyos könyvei, mint a Királyok -, a Krónikák -, a Bírák könyve, stb. semmiképp nem veszítik hitelességüket, ha azt mondjuk, hogy azok egyszerűen csak a maguk idejének jelentősebb eseményeiről és személyeiről *készült*, hiteles, és gondosan megőrzött feljegyzések. Ha figyelemmel tartjuk azt, hogy a Héber Íratok egyaránt tartalmazzak történelmet, törvényt, és jövendölést is, és hogy történeteik, nemzeti táblázataik, stb. a körülmények leírásában annál is részletesebbek, mivel a megígért Messiás eljövetelét Ábrahám bizonyos ágán várták, megértjük annak okát, hogy miért jegyezték fel bizonyos, húszadik század fényében tapintatlannak tartott történeteket. Például, a moabita, és az ammonita nemzetek eredetének *nyílt* feljegyzését, és azoknak Ábrahámval és az Izraelitákkal való viszonyát, valószínűleg, a történetíró szükségesnek *tartotta* az ő születésüknek teljes történetéhez. (1 Mózes 19: 36-38) Hasonlóképpen, nagyon részletes beszámoló van Júda gyermekeiről, akitől származik Dávid király, akin keresztül Máriának, Jézus anyjának; valamint Józsefnek, az ő férjének *származása* vissza van vezetve Ábrahámig (Lukács 3: 23, 31, 33, 34; Máté 1: 2-16). Kétségtelenül a származás teljes meghatározása annál is inkább

fontos volt, mivel ebből a törzsből (1 Mózes 49: 10) kellett származzon Izráel Királya, valamint a megígért Messiás, és emiatt más esetekben nem részletezi aprólékosan (1 Mózes 38).

Lehetnek hasonló, vagy eltérő indokok más történelmi tények feljegyzésére a Bibliában, melyeknek hasznosságát idővel megérthetjük, amelyek, ha nem lennének történelmieket, hanem csupán erkölcsi értekezések, minden veszteség nélkül kimaradhattak volna; mindennek ellenére nem lehet ésszerűen azt állítani, hogy a Biblia valahol is jóváhagyná a tisztátalanságot. Ráadásul, hasznos meggondolni, hogy ugyanazokat a tényeket ki lehet fejezni többé-kevésbé finoman minden nyelven; és habár a Biblia fordítói – helyesen – igen lelkiismeretesek voltak ahhoz, hogy valamit is kihagyjanak, de az ő idejükben nem voltak annyira válogatott és kifinomult kifejezések, mint napjainkban. Ez feltételezhetően érvényes volt a korai, bibliai időkre és kifejezésmódra is. Bizonyára a legigényesebbek sem találhatnak e tekintetben kivétlnivalót az Újszövetség kifejezéseiben.

MÓZES KÖNYVEI ÉS A BENNE KÖZZÉTETT TÖRVÉNYEK

A Biblia első öt könyvét Mózes Öt Könyvének nevezik, habár sehol sem tünteti fel szerzőjeként az ő nevét. Ésszerű következtetés, hogy általa, vagy az ő felügyelete alatt íratlak; az ő haláláról és temetéséről szóló beszámolót megfelelő módon az ő titkára tehette hozzá. A gondolat ellen nem bizonyíték az, hogy nem létezik egy egyértelmű kijelentés arra vonatkozóan, hogy e könyveket Mózes írta, mert ha valaki más írta volna, hogy megtévesszen, és hogy egy csalást kövessen el, annak érdekében, hogy hihetőbbé tegye, bizonyára azt állította volna, hogy az Izráelnek nagy vezetője és államférfia írta azokat. (lásd: 5 Mózes 31: 9-27) Egy dologban biztosak vagyunk, Mózes vezette ki a Héber nemzetet Egyiptomból; ő szervezte nemzetté őket e könyvekben található törvények alatt; és a Héber nemzet e

könyveket egyhangúlag, több mint háromezer éve Mózesről kapott ajándékként értelmezi, és annyira szentnek tartja azokat, hogy egy jottányit sem szabad megváltoztatni – így szavatolva a szöveg tisztaságát.

Mózes ezen írásai tartalmazzák az általuk átfogott korszak egyetlen létező, hiteles történelmét. A kínai történelem azt a látszatot kelti, hogy a teremtéstől kezdődik elmondva, hogy Isten miként ment ki a vízre egy csónakon, kezében egy darab földet tartva, melyet a vízbe dobott. Azt állítják, hogy a vízbe dobott földdarabból lett a világ, stb. Viszont ez az egész történet annyira ésszerűtlen, hogy még egy gyermeki értelmet sem téveszt meg. Ellenkezőleg, a Teremtés könyvében, *Mózes első könyvében*, adott leírás egy ésszerű előfeltétellel kezdődik, hogy már létezett Isten, a Teremtő, egy értelmes Első Ok. Nem úgy beszél Istenről, mint Akinek kezdete volt, hanem az Ő munkájáról, annak kezdetéről és rendezett, módszeres haladásáról szól – „Kezdetben teremtette Isten a mennyet és a földet.” Majd, részletek és magyarázatok nélkül túllépve a föld keletkezésén, az elbeszélés az ember számára való előkészítése hat napjával [korszakával] folytatódik. Az elbeszélést a négyezer év alatt felhalmozódott tudomány világossága lényegében alátámasztja. Tehát, sokkal ésszerűbb elfogadni azt az állítást, hogy *e* könyv szerzőjét, Mózes, Isten ihlette, mint azt feltételezni, hogy egy ember értelme felülmúlta az emberiség többi részének értelmét és háromezer év összesített kutatásait, melyeket korszerű eszközök és pénz milliók segítettek.

Tekintsék meg továbbá a törvények rendszerét, mely ezen írásokban van lefektetve. Kétségtelenül, ezek páratlanok, úgy a saját idejükben, mint mostanáig, a húszadik századig. Ennek a századnak törvényei a Mózesi Törvényben lefektetett elvekre vannak alapozva, és főleg olyan emberek alkották azokat, akik elismerik, hogy a Mózesi Törvény isteni eredetű.

A Tízparancsolat a teljes törvénynek rövid összefoglalója, *amely* egy vallásgyakorlati és erkölcsi törvénytárat összesít és nagyszerűségével minden tanulmányozóját meg kell lepje. Ha soha sem ismerték volna, és ha csak most fedezték volna fel Görögország, vagy Róma, vagy Babilon romjai között (amelyek sok idővel e törvények közlése után felemelkedett és elbukott nemzetek), ezeket csodálatosnak tartanák, ha nem éppen természetfeletinek. Azonban a megszokottságuk, és követelményeik *írántuk* jelentős közömbösséget szült, annyira hogy az igazi nagyságukat csak nagyon kevesen veszik észre. Igaz, hogy azok a parancsolatok nem tanítanak Krisztusról, de azok nem a keresztyéneknek, hanem a zsidóknak adattak, nem a megváltásba vetett hitre tanítottak, hanem arra, hogy meggyőzze az embereket az ő bűnös állapotukról, és egy megváltás szükségességéről. E parancsolatoknak lényegét a *következő* szavakban nagyszerűen összefoglalta a keresztyénség jeles alapítója: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és teljes erődből”; és „szeresd felebarátodat, mint magadat.” (Márk 12: 30, 31)

A Mózes által létesített kormányzás minden más, régi, és modern *kormányzástól* különbözött azon igénye által, hogy éppen magától a Teremtőtől van, és az emberek Neki tartoznak felelősséggel. Úgy tartották, hogy a polgári és vallási törvényeik és intézményeik Istentől erednek, és miként most láthatjuk, tökéletes összhangban vannak azzal, amit Isten jelleméről tanít nekünk az értelem. A tábor közepén lévő Szövetség Sátorának a „Szentek Szentje” helyiségében, Királyuk, Jehova, jelenlétének megnyilvánulásában részesültek, ahonnan természetfeletti eszközök által utasításokat kaptak a nemzeti ügyeik megfelelő intézésére. Egy papi rend alapított, melynek teljesen gondjára volt bízva a Szövetség Sátora és csak általuk volt megengedett a belépés, és a Jehovával való közösség. Valószínűleg, némelyeknek első gondolata evvel kapcsolatosan az, hogy:

„Íme a szervezetük célja: náluk is, mint más nemzeteknél, a papok vezetik a népet, visszaélve annak hiszékenységevel, és félelmet táplálva benne, a saját megbecsülésük és nyereségük céljából.” De álljunk csak meg, ne siessünk a feltételezésekkel. Ahol olyan jó lehetőség van arra, hogy ezt az ügyet a tények által ellenőrizzük, nem lenne ésszerű elhamarkodott következtetéseket levonni a tények mellőzésével. Tagadhatatlan bizonyítékok cáfolják az ilyen feltételezéseket. A papok jogai és előjogai korlátozottak voltak. Nekik egyáltalán nem adatott semmiféle polgári hatalom, és egyáltalán nem volt lehetőségük tisztségükkel visszaélve a nép jogain, vagy lelkiismeretén *uralkodni*. Ezt az elrendezést Mózes hozta létre, a papi *család* egyik tagja.

Izráelnek az Egyiptomi fogságból való szabadításában Isten képviselőjeként, a körülmények miatt, a hatalom az ő kezében összpontosult, és a szelíd Mózes hatalomban és tekintélyben egyeduralkodóvá tette; habár szelídsége miatt valójában kimerülésig szolgálta a népet, és majdnem még életerejét is felemésztették az ő helyzetének nyomasztó gondjai. Ebben a helyzetben jött létre egy *polgári* kormányzás, amely jóformán egy demokrácia volt. Ne legyen félreértés: a hitetlenek szemszögéből Izráel kormányzása egy demokrácia volt, de a saját állításuk fényében az egy teokrácia, vagyis egy isteni kormányzás volt, mert az a törvény, melyet Isten adott Mózes által, nem tűrt semmi módosítást: nekik nem volt szabad a törvénykönyvükhöz hozzátenni, sem elvenni belőle. Ily módon látva, Izráel kormányzása különbözött minden más, előtte, vagy utána *létező, polgári* kormányzástól. „Ezt mondta az ÚR Mózesnek: Gyűjts össze hetven férfit Izráel vénei közül, akiről tudod, hogy a nép vénjei és előjárói. Vidd oda őket a *Gyülekezet* Sátorához, és álljanak föl ott veled. Akkor leszállok és beszélek ott veled. Elveszek abból a *szellemből*¹, amely benned van, és nekik is adok, hogy veled együtt

¹ *Szellem, a héber ruach helyesebb fordítása. – f.m.*

hordozzák a nép terhét, és ne magad hordozd azt.” (4 Mózes 11: 16, 17. Lásd még a 24-30 verseket, amelyek egy igazi, és őszinte államférfiúi képesség, és alázatosság példáját *írják le.*) Mózes, ismét elmondván ezt az esetet, így szólt: „Fogtam tehát törzseitek főembereit, a bölcs és tapasztalt embereket, és előljáróitokká tettem őket: ezredesekké, századosokká, ötvenedesekké, tizedesekké és felügyelőkké minden törzsben.” (5 Mózes 1: 15; 2 Mózes 18: 13-26)

Ebből látszik, hogy ez a kiváló törvényhozó, távol attól a törekvéstől, hogy fenntartsa, vagy növelje saját hatalmát azáltal, hogy a nép kormányzását a saját, közvetlen rokonai, a papi törzs, ellenőrzése alá vonja, hogy a vallási tekintélyüket a nép jogainak és szabadságának megbékélyezésére használja, ellenkezőleg, a nép számára egy olyan kormányzati formát vezetett be, mely a szabadság szellemének művelésére rendeltetett. Más nemzetek, és uralkodók története semmi ehhez foghatót nem tanúsít. Minden esetben az uralkodó a saját hatalmának növelésére törekedett. Még azokban az esetekben is, ha *némelyek közülük* a köztársaság felállításában segítettek, a további eseményekből kitűnt, hogy csak diplomáciából tették, hogy megnyerjék a nép pártfogását, és hogy folytathassák saját hatalmukat. Abban a helyzetben, amelyben Mózes volt, bármely nagyravágyó, akit a politika vezérel, és aki fenn akarja tartani a nép megtévesztését, azon dolgozott volna, hogy jobban összpontosítsa hatalmát a saját és a családja *kezában*; különösen, amikor ez könnyű feladatnak tűnhetett egy vallási tekintéllyel már rendelkező törzs számára, és a nemzet *azon* igényéből kifolyólag, hogy Isten kormányozza *őket* a Szövetség Sátorából. Az sem feltételezhető, hogy egy ilyen képességű ember, aki ilyen törvényeket tudott hozni, és egy ilyen népet tudott kormányozni, annyira nehéz felfogású lett volna, hogy ne értse meg, merre vezet az eljárása. Oly teljességgel a nép kezébe volt helyezve a kormányzás, hogy habár ki volt kötve,

hogy a nehezebb eseteket, melyekben a vezetők nem tudtak dönteni, Mózes elé kell vinni, mégis ők határozták meg, hogy melyek azok az esetek. „Ami pedig nektek túl nehéz, azt hozzátok elélem, és én meghallgatom azt.” 5 Mózes 1: 17

Így látva, Izrael egy köztársaság volt, melynek tisztviselői isteni megbízatás alatt működtek. Akik tudatlanul azt állítják, hogy a Biblia szentesít egy nép fölött létesített, birodalmi kormányzást a „népnek nép általi kormányzása” helyett, azok megdöbbenésére jegyeztessék meg, hogy a polgári kormányzásnak e köztársasági formája több mint négyszáz évig tartott. *Majd ezt királyságra változtatták a „vének” kérésére, az Úr jóváhagyása nélkül, Aki így szólt afféle nem hivatalos elnökként működő Sámuelhez:* „Hallgass a nép szavára mindenben, amit mondanak, mert nem téged vetettek meg, hanem engem vetettek meg, hogy ne legyek a királyuk”. Isten javaslatára Sámuel megmagyarázta a népnek, hogy miként fognak csorbulni jogaik és szabadságuk, és hogy miként válnak ők szolgálká e változás folytán, de őket elfogulttá tette az a népszerű elképzelés, melyet nekik a körülöttük lévő, más nemzetek *példája szemléltetett* (1 Sámuel 8: 6-22). Figyelembe véve a király utáni **vágyuk** ezen elbeszélését, kit nem győzne meg az a gondolat, hogy Mózes nehézség nélkül, szilárdan egy nagy uralom élére állhatott volna?

Habár Izrael egészében egy nemzetet képezett, mégis a törzsi megosztást mindenkor elismerték Jákob halála után. Minden család, vagy törzs közmegegyezéssel bizonyos tagjait megválasztotta, vagy elismerte a maga képviselőiként, vagy előljáróiként. Ezt a szokást fenntartották még a hosszú, egyiptomi szolgaságuk alatt is. Ezeket előljáróknak, vagy véneknek hívták. Mózes rájuk ruházta a polgári kormányzás tisztségét és hatalmát; holott ha ő a hatalmat maga és családja számára akarta volna összpontosítani, úgy bizonyára ezek

lettek volna az utolsó emberek, akiket hatalommal és hivattal tisztel meg.

A polgári kormányzásra kinevezetteknek adott utasítások, minthogy Istentől származtak, az egyszerűség és tisztaság mintaképei. Mózes kijelenti a népnek a bírák hallatára: „Bíráitoknak pedig ezt parancsoltam abban az időben: Hallgassátok meg testvéreiteket, és igazságosan ítélezzetek mindenkinek az ügyében, akár testvérével, akár jövevénnel van dolga. Ne legyetek személyválogatók az ítékezésben, a kicsit éppúgy hallgassátok meg, mint a nagyot. Embertől ne tartsatok, mert az ítélet Isten ügye. Ami pedig nektek túl nehéz, azt hozzátok elém, és én meghallgatom azt.” (5 Mózes 1: 16, 17) Az ilyen nehéz ügyeket Mózes halála után egyenesen az Úr elé terjesztették a Főpap által, és a válasz Igen, vagy Nem volt, az Urim és Tummim által.

Ezeknek a **tényeknek** fényében, mit mondjunk arról az elméletről, mely azt sugallja, hogy e könyveket ravasz papok írták azzal a céllal, hogy befolyást és hatalmat biztosítsanak maguknak a nép fölött? Ilyen emberek, efféle céllal hamisítanának-e éppen a saját célkitűzéseiknek ártó feljegyzéseket, amelyek döntően bizonyítják, hogy Izráel nagy Vezére, aki éppen a saját törzsükből való, Isten kérésére kizárta a papokat a polgári hatalomból, azáltal hogy a népnek kezébe helyezte azt? Ésszerűnek tarthatná bárki is az ilyen következtetést?

Még az is figyelemre méltó, hogy ebben a huszadik században a legmagasabb civilizáció törvényei sem gondoskodnak körültekintőbben arról, hogy a gazdagok és a szegények egyenlőképpen felelősségre vonhatóak legyenek a polgári törvény előtt. Mózes törvényei egyáltalán nem tettek megkülönböztetést. Ami a nép nagymértékű elszegényedésének veszélyétől való védelmét illeti, amely egyeseknek túlzott meggazdagodásából és elhatalmasodásából *adódna*, soha nem alkottak más, olyan nemzeti törvényt, amely annyira gondosan

örkődne e *tekintetben*. Mózes törvénye minden ötvenedik évben – a Jubileumi évükben – egy helyreállításról gondoskodott. Ez a törvény elejét vette annak, hogy a tulajdon néhány embernek kezében halmozódjon fel, meggátolva annak teljes elidegenítését. (3 Mózes 25: 9, 13-23, 27-30.) Tulajdonképpen, ők arra tanítottak, hogy egymást testvéreknek tekintsék, és a szerint cselekedjenek, hogy egymást segítsék viszonzás nélkül, és hogy egyik se vegyen kamatot a másiktól. (Lásd: 2 Mózes 22: 25; 3 Mózes 25: 36, 37; 4 Mózes 26: 52-56)

Minden törvény közzététetett, meggátolva ezzel azt, hogy a fondorkodó emberek elferdítsék a nép jogait. A törvények annyira nyilvánosak voltak, hogy aki óhajtotta, lemásolhatta azokat, és *annak érdekében*, hogy a legszegényebb és legtudatlanabb is ismerhesse azokat, a papoknak kötelességévé tétetett, hogy a törvényeket a hétévenkénti ünnepek alkalmával felolvassák. (5 Mózes 31: 10-13.) Vajon ésszerű volna feltételezni, hogy ilyen törvényeket és intézkedéseket rossz emberek készítettek, vagy olyan emberek, kik abban mesterkednek, hogy a népet megfosszák szabadságától és boldogságától? Az ilyen feltevés ésszerűtlen volna.

Azáltal, hogy figyelembe vette az idegen és az ellenség jogait és érdekeit, Mózes Törvénye harminckét évszázaddal előzte meg korát, – ha egyáltalán a jelenkor legcivilizáltabb törvényei utoléri az méltányosságot, és jóakarat dolgában. Olvassuk:

„Ugyanaz a törvény legyen érvényes nálatok mind a jövevényre [idegenre], mind a bennszülöttre, mert én, az ÚR, vagyok a ti Istenetek!” (3 Mózes 24: 22; 2 Mózes 12: 49)

„Ha jövevény tartózkodik nálatok az országban, ne legyetek hozzá kegyetlenek! Olyan legyen a köztetek tartózkodó jövevény, mint a közületek való bennszülött! Szeressétek, mint magatokat, mert jövevények voltatok Egyiptomban. Én, az ÚR, vagyok a ti Istenetek!” (3 Mózes 19: 33, 34)

„Ha ráakadsz ellenséged eltévedt marhájára vagy szamarára, hajtsd vissza hozzá! Ha látod, hogy összeroskad terhe alatt annak a szamara, aki gyűlöl téged, ne hagyd magára, hanem segíts rajta!” (2 Mózes 23: 4, 5)

Még az oktan állatok sem voltak elfeledve. Velük szemben a kegyetlenség épp úgy, mint az emberi lényekkel szemben, szigorúan tiltva volt. Az ökörnek nem volt szabad felkötni a száját, mialatt a gabonát csépeli – abból a helyes okból, hogy méltó a munkás a maga táplálékára. Az ökröt és szamarat nem volt szabad együtt az eke elé fogni, mert oly eltérőek erőben és lépésben, hogy az kegyetlenség volna. Pihentetésükről is gondoskodva volt. (5 Mózes 25: 4; 22: 10; 2 Mózes 23: 12)

Némelyek azt állíthatják, hogy a papság egy önző intézmény volt, mert a Léviták törzse az évi tizedből volt fenntartva, vagyis a többi törzshöz tartozó testvéreik egyéni terményeiknek tizedéből. Ekképpen beállítva ezt a tényt, egy igazságtalan bemutatás, amely igen megszokott a kétkedők részéről akik, talán tudatlanságból, ezáltal téves színben tüntetik föl az egyik legfigyelemreméltóbb bizonyítékát annak, hogy Istennek része van annak a rendszernek szervezésében, és annak hogy az nem egy önző és fondorlatos papságnak munkája volt. Valóban, nem ritkán ferdíti el azt egy modern papság, amelyik most egy hasonló rendszert szorgalmazna, előzményként utalva arra, anélkül hogy megemlítenék a dolgok helyzetét, amelyre azt alapozták, vagy a beszolgáltatásának módját.

Tulajdonképpen, az a legszigorúbb méltányosságon alapult. Amikor Kánaán földje Izrael birtokába jutott, kétségkívül a Lévitáknak éppen annyi joguk volt részesedni a földből, mint a többi törzsnek; mégis, Isten kifejezett parancsára, semmit nem kaptak belőle, kivéve bizonyos városokat, vagy falvakat lakóhelyül, melyek szét voltak szórva a különböző törzsek között, akiket szolgálniuk kellett vallási dolgokban. Kilenc ízben adatott ki e tilalom a földnek elosztása előtt. Bizonyára a föld helyett biztosítani kellett számukra valami egyenértéket, és így a

tized volt e méltányos és igazságos gondoskodás. De ez még nem minden: a tized, bár, mint láttuk, igazságos követelés volt, nem hajtatott be adó módjára, hanem azt önkéntes járulékként kellett fizetni. Semmiféle fenyegetés sem kényszerítette őket a járulékok megadására; minden a lelkiismeretüktől függött. Az egyedüli intés, mely a néphez e tárgyban szólt, ekként hangzott:

„Vigyázz, ne hagyd magára a lévitát, amíg csak földeden élsz!” „A lakóhelyeden levő lévitáról se feledkezz meg, mert neki nincs birtoka úgy, mint neked.” (5 Mózes 12: 19; 14: 27)

Kérdjük tehát: Ésszerű feltételezni, hogy önző és nagyravágyó papok intézték volna a dolgoknak e rendjét – egy oly elrendezést, amely az örökségből kizárta, és ellátás dolgában testvéreiktől függővé tette őket? Nem ellenkezőre tanít-e az ésszerűség?

Ezzel összhangban van, és épp oly megmagyarázhatatlan más alapon, mint amit állítunk – tudniillik, hogy Isten ama törvényeknek a szerzője – az a tény, hogy semmiféle külön rendelkezés nem történt abban a tekintetben, hogy a papság tiszteletben részesüljön. Csalók semmire sem ügyeltek volna jobban, mint arra, hogy maguk részére tiszteletet biztosítsanak, és hogy legszigorúbb büntetéseket, és átkokat hozzanak azokkal szemben, akik bántalmaznák őket. De ilyenek nincs nyoma: nem gondoskodtak különös tiszteletről, vagy hódolatról, sem bántalmazással, vagy sértéssel szembeni védettségéről. Egyedüli oltalmuk a polgári jog volt, mely nem tett különbséget osztályok között és nem volt tekintettel egyes személyekre. Ez annál is figyelemreméltóbb, mert a szolgákkal, a jövevényekkel és az öregekkel való bánásmód külön törvénycikkelyek tárgyát képezte. Például: „A **jövevényhez** ne légy kegyetlen, és ne sanyargasd őt; ne nyomorgassátok az **özvegyeket** és **árvákat**! Ha hozzám [Istenhez] kiáltanak segítségért, bizony meghallgatom kiáltásukat; fölgerjed haragom, és fegyverrel öllek meg benneteket, és majd a ti feleségeitek lesznek özvegyekké, és

gyermekeitek árvákká.” (2 Mózes 22: 21-24; 23: 9; 3 Mózes 19: 33, 34.) „Ne zsákmányold ki a nyomorult és szegény **napszámost**, akár atyádfia, akár jövevény, aki orszáгодban, városaidban lakik. Még aznap add meg a bérét, mielőtt lemegy a nap, mert nyomorult ő, és sóvárog utána, és az ÚRhoz kiált miattad; téged pedig vétek fog terhelni.” (3 Mózes 19: 13; 5 Mózes 24: 14, 15; 2 Mózes 21: 26, 27) „Az ősz ember előtt kelj fel, és becsüld meg az öreg embert.” (3 Mózes 19: 32; lásd még: 3 Mózes 19: 14) Mindezek dacára semmi különleges intézkedés nincs a papokra, vagy lévítákra, vagy az ő tizedükre vonatkozóan.

Figyelemre méltóak a törvény egészségügyi rendelkezései, melyekre oly szüksége volt egy szegény, sokáig elnyomott népnek, együtt a tiszta és tisztátalan, megehető és nem megehető állatokra vonatkozó rendelkezésekkel; és ha a hely megengedné, fontos lenne megvizsgálni és más vonásokkal együtt kimutatni, hogy a törvény e tárgyban lépést tart az orvostudomány legújabb következtetéseivel, ha épp meg nem haladja azokat. Mózes törvényének egy előképi jellege is volt, amelyet egy későbbi vizsgálatra kell fenntartanunk; de még a futólagos rátekintésünk is bőséges bizonyítékot szolgáltat arról, hogy ez a törvény, amely a kinyilatkoztatott vallás egész rendszerének éppen a keretét képezi, és amelyet azután a Biblia többi része kidolgoz, valóban a bölcsességnek és igazságnak csodálatos megnyilvánulása, különösen, ha tekintetbe vesszük a korát.

Az ésszerűség világánál nézve, mindenki kénytelen elismerni, hogy ez a törvény nem szolgáltat semmiféle bizonyítékot arra, hogy gonosz, fondorkodó emberek munkája volna, hanem *ellenkezőleg*, hogy az pontosan egyezik azzal, amit a természet tanít Istennek jelleméről. Az Ő Bölcsességéről, Igazságosságáról, és Szeretetéről tanúskodik. Továbbá, Mózes, a nyilvánvalóan kegyes és nemes törvényhozó, tagadja, hogy a törvény az ő műve volna, és azt Istennek tulajdonítja. (2 Mózes 24: 12; 26: 30; 5 Mózes 9: 9-11;

3 Mózes 1: 1) Tekintettel az ő általános jellemére és a néphez intézett parancsaira, hogy ne tegyenek hamis tanúságot, és kerüljék a képmutatást, és a hazugságot, *vajon* ésszerű feltételezni, hogy ilyen ember hamis bizonytságot tenne és a maga nézeteit, és törvényeit Istenéinek adná ki? Azt sem szabad elfeledni, hogy mi a Bibliának jelen példányait vizsgáljuk, és hogy ennél fogva a tisztesség, mely annyira jellemzi, épp úgy kiterjed Mózes utódaira is; mert bár voltak rossz emberek is az utódok között, akik a maguk javát keresték és nem a népét, mégis nyilvánvaló, hogy nem változtatták meg a Szent Írásokat, melyek mindmáig tiszták maradtak.

A BIBLIA PRÓFÉTÁI

Vessünk most egy pillantást a Biblia prófétáinak és tanúságtételük általános jellemére. Elég figyelemre méltó tény, hogy a próféták, kevés kivétellel, nem a papi osztályhoz tartoztak, és hogy az ő idejükben próféciaik általában ellenszenvet váltottak ki az elfajult és megalkuvó papságban, valamint a bálványimádásra hajló népben is. Istentől a néphez intézett üzeneteik lényege általában a bűn megrovása, a közelgő büntetésekre utaló figyelmeztetésekkel társítva, valamint találunk alkalmilag közbeszúrt ígéreteket a bűntől való megtisztulásuk és Isten kegyeibe való visszatérésük utáni, jövőbeli áldásokra vonatkozóan. Tapasztalataik, többnyire, távolról sem voltak irigylésre méltók, általában ócsárolták őket, sokukat börtönbe vetették, sőt erőszakos halált szenvedtek. Lásd: 1 Királyok 18: 4, 10, 17, 18; 19: 10; Jeremiás 38: 6; Zsidók 11: 32-38. Bizonyos esetekben csak évekkel haláluk után ismerték föl bennük igazi jellemvonásaikat, mint Isten prófétáit. De mi azokról a prófétai írókról beszélünk, akiknek kijelentéseit, az állítás szerint, közvetlenül Jehova sugalmazta. Ezzel kapcsolatban jó megemlékezni arról is, hogy Izráelnek a törvény nem papi közreműködéssel adatott, *hanem* Isten adta azt a népnek Mózes által. (2 Mózes 19: 17-25; 5 Mózes 5: 1-5) Ráadásul, mindenkinek kötelességévé tétetett, hogy ha a

törvények megszegését látná, feddje meg a bűnöst. (3 Mózes 19: 17) Így mindenkinek felhatalmazása volt a tanításra és feddésre, de mivel, mint napjainkban is, a többség el volt merülve ügyeik gondjaiba, és közönyössé, meg vallástalanná vált, aránylag kevesen teljesítették ezt a kötelességet, megfeddve a bűnt, és kegyességre buzdítva. Ezeket a prédikátorokat úgy az Ó-, mint az Újszövetség „prófétáknak” nevezi. A próféta kifejezés általában **nyilvános ismertetőt** jelent. Így nevezték a bálványimádás nyilvános tanítóit is, például a „Baál prófétáit” stb. Lásd: 1 Korintus 14: 1-6; 2 Péter 2: 1; Máté 7: 15; 14: 5; Nehémiás 6: 7; 1 Királyok 18: 40; Titus 1: 12

Utóbb a tanítás szokásos értelmében vett prófétálás egy bizonyos osztálynál népszerűvé vált, és farizeussággá fajult – Isten parancsolatai helyett a régiek hagyományait tanítva, ellentétbe kerültek az igazsággal, és hamis prófétákká, vagyis hamis tanítókká váltak. – Máté 15: 2-9

A prófétáknak nevezett, tágabb osztályból Jehova különböző időkben kiválasztott valakit, akit külön megbízott avval, hogy üzeneteket adjon át, időnként akkori dolgokra, időnként pedig jövődöbéli eseményekre vonatkozóan. Most ennek az osztálynak írásaival akarunk foglalkozni, akik a Szent Szellem által mozgatva beszéltek és írtak. Őket megfelelően minősíthetjük úgy, hogy

ISTENI KÜLDETÉSŰ PRÓFÉTÁK VAGY LÁTNOKOK.

Ha szem előtt tartjuk azt, hogy ezek a próféták többnyire laikusok voltak, *akiket* nem a papi törzs tizedéből tartottak el, és ráadásul még azt a tényt is, hogy ők gyakran nemcsak királyokat, és bírákat, hanem papokat is megfeddtek (bár nem a hivatalt rótták meg, hanem az azt betöltő egyének bűneit), nyilvánvalóan nem ésszerű azt állítani, hogy ezek a próféták a papoknak, vagy mások bármiféle szövetkezésének cinkosai lettek volna, azzal a céllal, hogy Istennek nevében

valótlanságokat koholjanak. A tények világánál az ésszerűség ellentmond egy ilyen gyanúnak.

Tehát, ha nem találunk alapot arra, hogy kétségbe vonjuk a Biblia különböző íróinak indítékait, hanem igazságosnak és igaznak találjuk a különböző részeinek szellemét, lépünk tovább és vizsgáljuk meg azt, hogy létezik-e valami kapcsolat, vagy az egységnek bármi köteléke Mózes feljegyzései, más próféták feljegyzései és az Újszövetség íróinak feljegyzései között. Ha találni fogunk közös gondolati szálát, amely átszövi a Törvényt, a Prófétákat és az Újszövetség írásait, melyek keletkezése ezeröttszáz évet ölel át, úgy ez – az írók jellemével együtt – jó indok lesz azon állításuk elismerésére, hogy isteni sugalmazással rendelkeznek, főleg, ha mindegyikük közös témája nagyszerű, nemes, és jól megegyeznek azzal, amit a józan, megszentelt elme Isten jelleméről és tulajdonságairól tanít.

Ezt találjuk: egyazon terv, szellem, cél, és szándék vonul végig az egész könyvön. Az első oldalai feljegyzik az ember teremtését és bukását; záró oldalai arról szólnak, hogy miként lesz helyreállítva az emberiség abból a bukásból; és a közbeeső oldalak mutatják Isten tervének egymást követő lépéseit ama célnak elérésére. Meglepő a Biblia első három-, és utolsó három fejezetének összhangja, a kirívó különbség ellenére. Az egyik leírja az első teremtést, a másik a megújított, vagyis helyreállított teremtést, a bűn, és az azt büntető átok elhárításával; az egyik mutatja, hogy a Sátán, és a rossz miként vonul be a világba, hogy álmítson és pusztítson, a másik mutatja, hogy miként lett munkája tönkretéve, *miként* lettek helyreállítva az elpusztítottak, *miként* töröltetik el a rossz, és a Sátán *miként* lesz elpusztítva. Az egyik mutatja azt, hogy Ádám elvesztette az uralmat, a másik mutatja azt, hogy Krisztus helyreállítja, és örökre megerősíti azt; *így* Isten akarata megvalósul a földön úgy, mint a mennyekben. Az egyik azt mutatja, hogy a lealacsonyodás, az elfajulás, a szégyen, és a

halál okozója a bűn; a másik azt mutatja, hogy a dicsőség, a tisztesség és az élet az igazságosságnak jutalma.

Bár sok toll által, különböző időkben, és különböző körülmények között íratott, a Biblia nem csupán az erkölcsi előírásoknak, bölcs mondásoknak, és vigasztaló szavaknak gyűjteménye. Annál több: egy ésszerű, bölcséleti és összhangzó kijelentése a világban jelenlévő rossz okainak, az egyedüli orvoslásának, és a végső eredményeknek, melyeket előrelátott az isteni bölcsesség, amely látta a tervnek végét még kezdete előtt, egyben kijelölve Isten népének az utat is, fenntartotta és erősítette őket igen nagy, és becses ígéretekkel, melyek a kellő időben meg fognak valósulni.

Mózes első könyvének mindvégig fenntartott és kifejezett tanítása az, hogy az ember az eredeti, tökéletes állapotában, egy képviselője személyében megpróbáltatott, elbukott, és ez a jelenlegi tökéletlenséget, betegséget és halált eredményezte, de Isten mégsem mondott le róla, hanem végül helyre fogja állítani egy asszonytól született megváltó által (1 Mózes 3: 15). Egy megváltó, bűnökért való áldozati halálának szükségességét, valamint a bűneinket elfedező igazságának szükségességét mutatják az Ádám és Éva bőrből készült ruhái, az Ábel áldozatainak elfogadása, Izsák az oltáron, és különböző olyan áldozatok, melyek által a pátriárák Istenhez közeledhettek, továbbá a törvény alatt létesített áldozatok, melyek a Zsidó Korszakban mindvégig érvényesek voltak. A próféták, bár egyes kijelentéseik értelmének csak felületes megértése adatott nekik (1 Péter 1: 12), megemlítik, hogy a bűnök egy oktalan állat helyett egy személyre lettek téve, és prófétai látomásban látták Őt, Aki, „mint egy bárány vitetett a mézsárszékre”, hogy az emberiséget megváltsa és felszabadítsa, látták hogy „Ő bűnhődött, hogy nekünk békeességünk legyen” /*r.új*/, és hogy „az ő sebeivel gyógyultunk meg”. Úgy festették le Őt, mint Aki „megvetett volt, és emberektől elhagyatott, fájdalmaik férfia, betegség ismerője”, és kijelentették, hogy „az ÚR Őt sújtotta

mindnyájunk bűnéért”. (Ésaiás 53: 3-7) Ők megmondták, hogy hol fog születni ez a szabadító (Mikeás 5: 2), és hogy mikor fog meghalni, biztosítván bennünket arról, hogy „nem önmagáért”. (Dániel 9: 26) Különböző sajátosságokat említnek róla, hogy Ő „igaz” lesz, és a „hamisságtól”, meg „alnokságtól”, vagy a halálnak bármely jogos okától mentes lesz. (Ésaiás 53: 8, 9, 11); hogy harminc ezüstpénzért fogják elárulni (Zakariás 11: 12); hogy halálában a bűnösök közé fogják számítani (Ésaiás 53: 12); hogy egy csontja sem fog eltöretni (Zsoltárok 34: 21; János 19: 36); és habár Ő meghal és eltemettetik, teste nem fog elrothadni, és nem fog a sírban maradni. Zsoltárok 16: 10; Cselekedetek 2: 31.

Az Újszövetség írói világosan és erőteljesen, bár egyszerűen jegyzik fel mindezeknek a jövődöléseknek Názáreti Jézusban való beteljesedését, és ésszerű következtetések által mutatják ki, hogy szükséges volt egy ilyen **váltságdíj**, amilyent Ő adott, mielőtt a világ bűnei eltörölhetők lennének, a Törvényben és a Prófétákban már megjövendölt módon. (Ésaiás 1: 18) Ők az egész tervet a legésszerűbb és leghatásosabb módon vázolják, nem hatván sem a hallgatóik előítéleteire, sem a szenvedélyeikre, hanem csak a felvilágosult értelmükre, némely, felettebb tömör és meggyőző érveléseket nyújtva, amely bárhol bármely témában található. Lásd: Róma. 5: 17-19, és tovább a 12-ik részig.

Mózes a Törvényben nem csak egy áldozatra mutat, hanem a bűnök eltörlésére, és a nép megáldatására is e nagy Szabadító alatt, Akinek hatalma és hatásköre, bár – ahogy kijelenti – „olyan, mint” az övé, de mérhetetlenül meg fogja haladni azt. (5 Mózes. 18: 15, 19.) Az ígért Szabadító nem csak Izráelt fogja megáldani, hanem Izráel által „e földnek minden nemzetségeit”. (1 Mózes. 12: 3; 18: 18; 22: 28; 26: 4) A zsidó nép ezzel ellentétes előítéleteinek ellenére, a próféták hasonló hangnemben folytatják, kijelentvén, hogy a Messiás „a pogányok

világosságává tétetik” (Ésaiás 49: 6; Lukács 2: 32); hogy Őhöz járjon majd a pogányok „a földnek legszéléről is” (Jeremiás 16: 19); hogy az Ő neve „nagy lesz a pogányok között” (Malakiás 1: 11); és „megjelenik az ÚR dicsősége, és látni fogja minden ember egyaránt.” (Ésaiás 40: 5. Lásd még: Ésaiás 42: 1-7)

Az Újszövetség írói isteni fölkenésre hivatkoznak, mely képessé tette őket a Krisztus áldozatára vonatkozó prófécia beteljesedésének megértésére. Ők, habár zsidókként elfogultan arra gondoltak, hogy minden áldás a saját népükre korlátozódik (Cselekedetek 11: 1-18), képesek voltak belátni, hogy míg az ő nemzetük meg lesz áldva, a föld minden más nemzete is meg lesz áldva, velük és általuk. Azt is belátták, hogy mielőtt akár Izráel, akár a világ megáldatna, ki lesz választva egy „kicsiny sereg” zsidókból és pogányokból egyaránt, kik megpróbáltatva méltóknak találtnak arra, hogy társörökösök legyenek a Nagy Szabadító dicsőségében és tisztességében, és részük legyen abban a megtiszteltetésben, hogy Ővele együtt megáldják Izráelt és minden nemzetet. – Róma 8: 17.

Ezek az írók kimutatják azt az összhangot, ami e nézet között és a Törvény meg a Próféták által megírtak között van; valamint az általuk bemutatott tervnek nagyszerűsége és kiterjedése messze meghaladja a legmagasztosabb felfogást arról, aminek magát vallja: „a nagy öröm, mely az egész nép öröme lesz”.

Az a gondolat, hogy a Messiás nemcsak Izráelnek, hanem az egész világnak uralkodója lesz, amint azt Mózes könyvei sugallják, valamennyi prófétának témája. A királyság volt az apostolok tanításának is legfőbb gondolata. Jézus azt tanította, hogy így imádkozunk: „jöjjön el a Te országod”; és részt ígért belőle azoknak, akik előbb az igazságért szenvednek, és ekképpen méltóknak bizonyulnak.

A jövődő, dicső országnak e reménysége öntött minden hűségbe bátorságot, hogy elszenvedjék az üldöztetést, és

elviseljük a szégyent, a nélkülözést, és a veszteségeket, mindhalálig. A nagy, képletes próféciában, amely bezárja az Újszövetséget, a méltó, „megöletett bárány” (Jelenések 5: 12), a méltó „győzedelmesek”, akiket királyokká és papokká fog tenni az Ő országában, a megpróbáltatások, és az akadályok, amelyeket le kell győzzenek, ahhoz, hogy méltók legyenek abban a királyságban való részesedésre, mind hitelesen vannak ábrázolva. Majd jelképesen ábrázolja azokat az áldásokat, amelyek a Millenniumi uralom alatt a világra kell eljöjjenek, amikor a Sátán meg lesz kötözve, az ádám halál és a fájdalom el lesz törölve, és amikor a földnek minden nemzete a mennyei királyság – az új Jeruzsálem – világosságában fog járni.

A Biblia elejétől végig kitart egy tan mellett, miszerint a halottaknak jövő élete a HALOTTAK FELTÁMADÁSA által lesz, ez sehol máshol nem található, és ellentétben áll valamennyi pogány vallás tanával. Minden ihletett író kifejezi bizalmát egy megváltóban, és egyik kijelenti, hogy a „reggel”, amikor Isten elő fogja szólítani őket a sírokból, és ők elő fognak jönni, a gonosz többé nem fogja fenntartani uralmát a földön, mert: „az igazak uralkodnak rajtuk reggel”. (Zsoltár 49: 15) A próféták hirdették a halottak feltámadását, és az Újszövetség írói erre az alapra helyezték a jövő életre, és áldásra vonatkozó minden reménységüket. Pál így fejezi ki ezt: „Mert ha nincsen halottak feltámadása, akkor Krisztus sem támadt fel. Ha pedig Krisztus fel nem támadt, akkor hiábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitetek is... Akik a Krisztusban elaludtak, azok is **elvesztek** tehát. Ámde Krisztus feltámadott a halottak közül, zsengeje lett azoknak, akik elaludtak... mert, amiképpen Ádámban mindnyájan meghalnak, akképpen a Krisztusban is mindnyájan megeleveníttetnek.” (1 Korintus 15: 13-22)

Mint egy óraszerkezet, melynek számos kereke első látásra fölöslegesnek látszhat, holott a lassabban mozgó kerekei is nélkülözhetetlenek, éppúgy a Biblia, mely sok részből áll, és

számos toll által íratott, egy teljes és összhangzó egésznet alkot. Egyetlen része sem fölösleges, és habár némely részének másoknál hatásosabb és kiemelkedőbb helye van, de valamennyi hasznos, és szükséges. Napjaink úgynevezett „haladó gondolkodói”, és „nagy teológusai” körében kezd népszerűvé válni az, hogy könnyelműen bánnak, sőt teljesen figyelmen kívül hagyják, ha nem épp tagadják, az Ószövetség számos „csodáját”, „vénesszonyos meséknek” nevezve azokat. Ezek között van a Jónás és a cethal, Nőé és a bárka, Éva és a kígyó elbeszélései, a Nap megállása Józsué parancsára, és a Bálám beszélő szamara. Úgy látszik, hogy ezek a bölcs emberek elfeledik azt aényt, hogy a Biblia különböző részei annyira össze vannak szövődve egymással, hogy kiszakítani, vagy kétségbe vonni e csodákat, az egésznek lerombolását, vagy hitelének vesztését jelentené. Mert ha az eredeti leírások valótlanok, akkor azok is, akik azt ismételték, vagy hamisítók, vagy becsapottak voltak: és mindkét esetben lehetetlen azokat isteni ihletésű bizonyoságként elfogadni. Az említett csodáknak a Bibliából való kiküszöbölése érvénytelenné tenné a főbb íróinak bizonyosságait, együtt a Jézus Urunk bizonyosságaival. Pál bizonyítja a bukás történetét (Róma 5: 17); valamint Évának a kígyó általi félrevezetését is. (2 Korintus 11: 3; 1 Timóteus 2: 14) Az utóbbira utal Urunk is a Jelenések 12: 9; és 20: 2 versekben. A Nap megállítását az Amoriták legyőzésekor, az Úr hatalmának bizonyítékaként, nyilvánvalóan annak a hatalomnak előképe, amelyet a jövőben, az „Úr napján”, meg fog nyilvánítani az, Akit Józsué jelképezett. Ezt három próféta igazolja. (Ésaiás 28: 21; Habakuk 2: 1-3, 13, 14 és 3: 2-11; Zakariás 14: 1, 6, 7) A beszélő szamarról szóló elbeszélést megerősíti Judás (11 versben) és Péter (2 Péter 2: 16). Jézus, a nagy tanító, igazolja a Jónásról meg a nagy halról, és Nőéről meg az özönvízről szóló elbeszéléseket. (Máté 12: 40; 24: 38, 39; Lukács 17: 26. Lásd még: 1 Péter 3: 20) Valójában ezek nem nagyobb csodák, mint amiket Jézus és az apostolok tettek, mint a

víznek borrá változtatása, betegségek gyógyítása, stb.; és a halottak feltámasztása mindenek között a legnagyobb csoda.

Ilyen, tapasztalataink számára szokatlan csodákhoz hasonló dolgok történnek körülöttünk naponta; ezek mellett elmegyünk anélkül, hogy észrevennénk, mert megszokottabbak. Az élő szervezetek szaporodása, akár állati akár növényi, **meghaladja felfogóképességünket**, és hatalmunkat, tehát csoda. Láthatjuk az élet elvének működését, de nem vagyunk képesek megérteni, sem előidézni azt. Elültetünk egymás mellé két magot, a levegő, a víz, és a talajviszonyok azonosak, azok **nőnek**, nem tudjuk elmondani **hogyan**, és e csodát a legbölcsebb tudós sem képes megmagyarázni. Ezek a magok eltérő hajlamú szervezeteket hajtanak, az egyik kúszik, a másik egyenesen áll; a forma, a virág, a színek, minden különbözőek, bár a feltételek ugyanazok voltak. Ilyen csodák mindennaposak számunkra, és többé azokra nem gondolunk ilyen módon, mihelyt kiléptünk a mindenre rácsodálkozó gyermekkorból. Mégis azok olyan hatalomnak megnyilvánulásai, amely csakúgy fölötte áll a mi hatalmunknak és a korlátolt értelmünknek, mint az a néhány csoda, melyeket a Biblia különös célokból feljegyzett, szemléltetendő a nagy Teremtő mindenhatóságát, és azon képességét, amivel minden akadályt legyőz, és mindent az Ő akarata szerint valósít meg, beleértve a megígért feltámasztásunkat a halottainkból, a gonosznak megsemmisítését, és az örökké tartó igazságosság végleges uralmát.

Ezzel bezárjuk az ügyet. Minden lépés az értelem próbája alá volt vetve. Azt találtuk, hogy létezik egy Isten, egy legfőbb, értelmes Teremtő, Akiben a bölcsesség, igazságosság, szeretet és hatalom tökéletes összhangban van. Rájöttünk, hogy ésszerű az Ő terveinek egy kinyilatkoztatását várni azon teremtményei számára, akik képesek azokat értékelni, és érdeklődnek irántuk. Figyelemreméltónak találtuk a Bibliát, amely önmagát ama kinyilatkoztatásnak vallja. Megvizsgáltuk az íróit, és a lehetséges szándékaikat az általuk tanítottak világánál, és

bámulatba ejtett; és az **értelmünk** azt mondta, hogy ilyen bölcsesség, ily tiszta szándékkal társulva nem lehettek a ravasz emberek, önző célokból kitalált fondorlatai. Az értelem kitartott amellett, hogy sokkal valószínűbb, hogy ilyen igazságos és jóindulatú gondolatok, és törvények Istentől kell származzanak és nem emberektől, és hogy azok biztosan nem lehetnek a ravasz papok munkái. Láttuk a Jézusról szóló bizonyságoknak összhangját, az Ő váltságáldozatát, és *annak* következményét, mindenki feltámadását és megáldását, az Ő eljövendő, dicsőséges királyságában; és *ugyancsak* az értelem mondatta velünk, hogy ilyen terv, amely nagyszerűségben és minden részletre való kiterjedtségben meghalad mindent, amit egyébként okunk lehet várni, és amely mégis oly ésszerű következtetésekre épül, Istennek terve kell legyen, amit mi keresünk. Az nem lehet emberi találmány, mert még kinyilatkoztatva is jóformán túlságosan nagyszerű ahhoz, hogy az emberek elhiggyék.

Amikor Kolumbusz felfedezte az Orinoco folyót, valaki azt mondta, hogy egy szigetre talált. Ő így válaszolt: „Ilyen folyó nem folyik egy szigetről. E hatalmas folyam okvetlenül egy kontinens vizeit vezeti le.” Hasonlóképpen a Biblia tanúságtételének mélysége, ereje, bölcsessége, és terjedelme arról győznek meg, hogy nem ember, hanem a Mindenható Isten a szerzője terveinek és kinyilatkoztatásainak. Csupán futólagos pillantást vetettünk a Szentírás felszínén lévő állításaira, amelyek az isteni eredetére vonatkoznak, és azokat ésszerűeknek találtuk. A következő fejezetek föl fogják tárni Isten tervének különböző részeit, és bízunk benne, hogy bőséges bizonysgot fognak szolgáltatni minden őszinte elmének arról, hogy a Biblia egy Isten által sugalmazott kinyilatkoztatás, és hogy a föltárt tervnek hosszúsága, szélessége, magassága és mélysége dicsőségesen tükrözik vissza az isteni jellemet, amelyet eddig csak homályosan értettünk meg, de most már tisztábban látunk a Millenniumi Nap hajnalának fényében.

